

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті
підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті» підготовки бакалавра

Розробник: Сергєєва Валентина Федорівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Сидорук Ірина Ігорівна, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: Ірина БРУШНЕВСЬКА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 2 від 12 вересня 2023 р.

Силабус освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 1 від 29.09.2025 р.

Завідувач кафедри: _____

Ірина КУЗАБА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань <u>01 «Освіта/Педагогіка»</u> Спеціальність <u>016 «Спеціальна освіта»</u> <u>(016.02</u> <u>Корекційна</u> <u>психопедагогіка)</u> Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання 2
ІНДЗ: немає		Семестр 4-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год. Лабораторні - Індивідуальні -
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>
		Мова навчання

II. Інформація про викладачів

ППП: Сидорук Ірина Ігорівна

Науковий ступінь: доктор педагогічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380953092902, Sydoruk.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять: http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента (далі – ВОК) «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Силабус ВОК є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти, укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня; алгоритм вивчення навчального матеріалу ВОК; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета вивчення ОК «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті» полягає в опануванні здобувачами освіти педагогічної системи М. Монтессорі, опрацюванні особливостей роботи італійського педагога з дітьми різних категорій, зокрема з тими, які мали порушення інтелектуального розвитку; визначенні перспективних напрямів творчого використання технології М. Монтессорі в сучасних спеціальних та загальноосвітніх закладах.

Силабус ОК передбачає такі **завдання** вивчення курсу: розгляд основних етапів

формування світогляду та психолого-педагогічних поглядів М. Монтессорі; аналіз її життєвого й творчого шляху; опрацювання основних філософських ідей М. Монтессорі про природу й розвиток дітей, розуміння педагогом розвитку психіки та формування особистості дитини, психолого-педагогічних умов корекції та компенсації порушень психофізичного розвитку, що є важливим для процесу модернізації змісту спеціального навчання дітей з інтелектуальними порушеннями та удосконалення методів корекційної роботи; опанування внеску італійського психолога, педагога у розв'язання проблем освітньо-корекційної роботи з дітьми, які мають порушення інтелекту через призму актуальних питань сучасного розвитку національної спеціальної школи й корекційної педагогіки; визначення можливості практичного використання наукової спадщини М. Монтессорі в освітньому процесі сучасних спеціальних загальноосвітніх закладів, у тому числі й закладів освіти з інклюзивним (інтегрованим) навчанням; опрацювання матеріалів з корекції порушень психофізичного розвитку на основі тих, що були розроблені й запропоновані видатним педагогом.

3. Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та форми контролю, Бали
Змістовий модуль 1.						
Становлення Марії Монтессорі як гуманіста освіти. Філософські основи її педагогіки						
Тема 1. <i>Життєвий шлях та діяльність Марії Монтессорі як реформатора освіти</i>	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО макс. кількість балів за практичне заняття – 10 20
Тема 2. <i>Розвиток психолого-педагогічних ідей Марії Монтессорі</i>	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 20

Тема 3. Розуміння М. Монтессорі особливостей фізичного та психічного розвитку дитини як базису організації освітньо-корекційної роботи	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 20
Разом за модулем 1	90	6	12	66	6	60
Змістовий модуль 2. Основний зміст педагогічної технології М. Монтессорі. Монтессорі-педагогіка в сучасній системі освітньо-корекційної роботи						
Тема 4. Сенсомоторне виховання дітей в педагогічній системі Марії Монтессорі. «Виховний простір» навчального закладу. Їхня теоретична і методична сутність і значимість.	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 20
Тема 5. Принципи, зміст і напрями побудови навчально-виховного процесу за ідеями Марії Монтессорі. Її педагогічні ідеї в сучасній спеціальній та інклюзивній освіті.	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 20
Разом за модулем 2	60	4	8	44	4	40
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Намалуйте схему-періодизацію життєвого і творчого шляху М. Монтессорі. Дайте назву кожному етапу. Вкажіть хронологічні терміни.

2. Складіть бібліографію праць сучасних дослідників життєвого та творчого шляху М. Монтессорі.

3. Підготуйте науково-творче повідомлення: «Конструктивіська технологія М. Монтессорі»

4. Законспектуйте праці М. Монтессорі: «Педагогічна антропологія» «Тасмниця дитинства», «Абсорбуючий розум».

5. Обґрунтуйте необхідність та можливість вивчення та творчого впровадження системи М. Монтессорі у сучасну освітню практику дітей із особливими освітніми потребами.

6. Законспектуйте роботу М. Монтессорі «Космічне виховання».

7. Охарактеризуйте основні положення книг М. Монтессорі «Креативна дитина» та «Діти – інші».

8. Складіть таблицю вікової періодизації розвитку дитини в системі М. Монтессорі.

9. За М. Монтессорі існують три ступені формування волі. Дайте їм письмову характеристику:

- 1). Повторення дії -
- 2). Самодисципліна -
- 3). Слухняність -

10. Тезисно викладіть зміст книги М. Монтессорі «Будинок дитини. Метод наукової педагогіки».

11. Складіть таблицю дидактичних матеріалів і вправ, спрямованих на розвиток зорових, слухових, тактильних, кінестетичних, нюхових, смакових сприймань у дітей із порушеннями інтелектуального розвитку, розроблених і впроваджених М. Монтессорі.

12. Наведіть приклади «вправ практичного життя». Яке значення ці вправи відіграють у розвитку дитини?

13. Складіть таблицю щодо функцій Монтессорі-педагога у навчальному й виховному процесі (за М. Головки): посередницька, керівна, навчальна, організаційна, діагностична. Дайте їх визначення.

14. Охарактеризуйте «космічне виховання» за М. Монтессорі у формі твору-есе.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) в діапазоні від **0** до **100 балів**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Жодні види порушень академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «Кодексу академічної доброчесності» Волинського національного університету імені Лесі Українки URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрядження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>).

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення. Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчанні здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: [file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20(3).pdf)). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою

він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ВОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ВОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ВОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ВОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

V. Підсумковий контроль

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом. Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом ОК. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Порядок проведення заліку.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У такому випадку залік проводиться у формі тестування (25 питань по 4 бали кожне. Якщо відповідь правильна, то ЗО отримує максимум 4 бали, частково правильна – в діапазоні від 3 балів – до 0 балів. Якщо серед варіантів відповідей здобувач вищої освіти обрав хоч одну хибну – отримує 0 балів).

Питання до заліку ОК «Монтессорі-педагогіка у спеціальній освіті»

1. Поширення ідей гуманістичної педагогіки в Європі в кінці XIX- на початку XX століття.
2. Основні етапи життя і діяльності Марії Монтессорі.
3. Вивчення Марією Монтессорі практичного досвіду лікарів та психіатрів (П. Пінель, Ж. Ескіроль, Ж. Ітар, Е. Сеген та ін.), які вперше довели можливість виховання і навчання дітей з інтелектуальними порушеннями.
4. Ранні педагогічні погляди М. Монтессорі. Конструктивіська технологія як навчальна технологія на засадах інтерактивного спілкування з оточуючим середовищем.
5. Основні ідеї «вільного виховання» за М. Монтессорі.
6. Школа «Будинок дитини», її педагогічна організація.
7. Визнання системи М. Монтессорі та поширення її педагогіки в США та Західній Європі.
8. Послідовники педагогічної системи М. Монтессорі на вітчизняних теренах (Ю. Фаусек, О. Тіхєєва, О. Дорошенкова, Н. Лубенець, С. Русова та ін.).
9. Відродження педагогіки М. Монтессорі в Україні з кінця 80-х – початку 90-х років

XX ст.

10. Вплив поглядів Ф. Фребеля, Ж.-Ж. Руссо, Й.Г. Песталоцці, Дж. Локка на розвиток філософських ідей М. Монтессорі.
11. Філософські погляди Марії Монтессорі на природу дитини та процеси її розвитку.
12. Космічна теорія М. Монтессорі.
13. Розмежування рівнів розвитку дорослого і дитини у працях М. Монтессорі.
14. Вплив оточуючого середовища на розвиток людини за М. Монтессорі.
15. Особливості формування психічних властивостей людської індивідуальності.
16. «Вбираюче мислення» та «абсорбуюче сприймання» дитини.
17. Роль дорослого у розвитку дитини за М. Монтессорі.
18. М. Монтессорі про «сензитивні періоди» в житті дітей як періоди особливого чуттєвого сприйняття та настрою психіки.
19. Вікова періодизація розвитку дитини у системі М. Монтессорі.
20. Три ступені формування волі дитини у її діяльності та русі.
21. Взаємозв'язок психічного розвитку і фізичної активності дитини у педагогіці М. Монтессорі.
22. М. Монтессорі про сенсомоторний розвиток як основу для розвитку мислення дитини.
23. Дидактичні матеріали для сенсомоторного розвитку дітей, розроблені М. Монтессорі.
24. Осучаснення матеріалів для сенсорного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, розроблених М. Монтессорі,
25. Вітчизняні дефектологи про систему сенсорного виховання дітей М. Монтессорі.
26. Ефект «виховного простору» Марії Монтессорі як педагогічний прийом.
27. Естетичне оформлення приміщення як «виховний матеріал».
28. Вимоги до автодидактичних (самонавчальних) Монтессорі-матеріалів у «виховному просторі».
29. Зони практичного життя у «виховному просторі».
30. Роль учителя у створенні «виховного простору» за М. Монтессорі.
31. Ідеї «виховного простору» М. Монтессорі в корекційній роботі з дітьми з порушенням інтелектуального розвитку у сучасних умовах.
32. Мета і завдання освітнього процесу у педагогіці-Монтессорі.
33. Принципи і методи навчального й виховного процесу в педагогічній системі М. Монтессорі.
34. Науковий експеримент і метод спостереження у освітньому процесі за М. Монтессорі.
35. Класифікацію методів вивчення дітей з порушеннями психофізичного розвитку у сучасній корекційній педагогіці.
36. Зміст і напрями освітнього процесу за ідеями М. Монтессорі.
37. Напрями виховання у педагогіці-Монтессорі.
38. Функції Монтессорі-педагога у освітньому процесі (за М. Головка): посередницька, керівна, навчальна, організаційна, діагностична.
39. Використання наукової спадщини М. Монтессорі в практиці сучасних закладів освіти за кордоном.
40. Педагогічні напрацювання за М. Монтессорі у вітчизняній системі освіти.

VI. Шкала оцінювання

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним/педагогічним працівником, враховуючи такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання)

оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Таблиця 5

Критерії оцінювання навчальних досягнень		Правильність отриманих відповідей/бали		Повнота та логічність відповіді/бали		Наявність висновків та ілюстративних прикладів/бали		Презентація (тощо) /бали	
Рівень навчальних досягнень здобувача вищої освіти/загальна кількість балів	Відмінно/ 10 балів	глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	4	в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, творчо, вільно, самостійно викладає навчальний матеріал, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє оригінальність підходу до вирішення проблем (створює нові ідеї, пропонує альтернативні шляхи розв'язання задач / вирішення проблем) тощо	4	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані, лаконічні висновки, узагальнення	2*/ 1**	презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію. Дотримано вимог академічної доброчесності	1**
	Дуже добре/ 9-8 балів	розкриває основний зміст теоретичних питань та практичних завдань. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3,5	володіє навчальним матеріалом, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє традиційні підходи до вирішення проблем з елементами новизни тощо	3,5	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані висновки	2*/ 1**	презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію. Дотримано вимог академічної доброчесності	1**

Добре/ 7-6 балів	висвітлює основний зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при цьому допускаються неточності. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3	відтворює значну частину навчального матеріалу, виявляє достатні знання окремих положень. Аналізує та оцінює матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	3	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні висновки	1*/ 0,5**	<i>презентація оформлена відповідно до вимог з незначними неточностями, включає всі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності</i>	0,5**
Задовільно/ 5-4 бали	частково розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, є неточності. Є неточності під час вживання наукової термінології, дотримується академічної доброчесності	2	частково відтворює навчальний матеріал, виявляє задовільний рівень знань окремих положень. Розуміє матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	2	не завжди, але може навести приклади. Робить формальні висновки	1*/ 0,5**	<i>презентація оформлена в довільній формі, структура презентації включає окремі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності</i>	0,5**
Достатньо/ 3-2 бали	під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей. Дотримується академічної доброчесності	1,5	має фрагментарні знання, здатний відтворити меншу частину навчального матеріалу, лише окремі чи елементи складових частин питання. Частково розуміє матеріал, під час його відтворення не вистачає достатньої глибини та	1	не завжди вдається сформулювати висновки. Як правило, вони носять формальний характер	0,5*/ 0,25**	<i>презентація оформлена без дотримання вимог, відсутні декілька обов'язкових елементів</i>	0,25**

				аргументації					
	Незадовільно/ 1-0 бали	здобувач вищої освіти не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не дотримується академічної добросовісності	0,25	здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити	0,25	висновки відсутні, здобувач вищої освіти не в змозі їх сформулювати	0,5*/ 0,25**	презентація відсутня або порушено вимоги академічної добросовісності	0,2 5**

* бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття не передбачають підготовку презентації з теми (тощо);

** бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття передбачають підготовку презентації з теми (тощо).

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Не зараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Григор'єва Н. А. Реалізація педагогічних ідей М. Монтесорі в практиці зарубіжних і вітчизняних закладів дошкільної освіти. *Перспективи та інновації науки. Сер.: Педагогіка*. 2023. Вип. 13 (31). С. 121–131.

2. Педагогіка Марії Монтесорі : минуле і сучасність : навчальний посібник. Радул О. С., Прибора Т. О., Андросова Н. М., Завітренко Д. Ж. / за заг. ред. О. С. Радул. Кропивницький : ФОП Піскова М. А., 2025. 226 с.

3. Сергєєва В.Ф. Життєздатність педагогічних ідей Марії Монтесорі про саморозвиток та самонавчання дитини. *Trends in the development of modern scientific thought : Abstracts of X International Scientific and Practical Conference*. Vancouver, Canada November, 23-26, 2020. P. 533-537.

4. Сергєєва В.Ф. Педагогіка М. Монтесорі у професійній підготовці студентів спеціальності «Спеціальна освіта». *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий Дім «Гельветика», 2021. Вип. 37. Том 3 (326 с.) С.187-194.

5. Хопта С. Постать Марії Монтесорі в інформаційно-бібліографічному ресурсі

«Видатні педагоги України та світу» ДНПБ ім. В.О. Сухомлинського (до 150-річчя від дня народження) *Науково-педагогічні студії*, Розділ : Історико-педагогічні студії. 2020. № 4.

6. Педагогіка Марії Монтессорі : минуле і сучасність : навчальний посібник / Радул О. С., Прибора Т. О., Андросова Н. М., Завітренко Д. Ж. // за заг. ред. О. С. Радул. Кропивницький : ФОП Піскова М. А., 2023. - 226 с.

Додаткова :

1. Піродді К. Монтессорі: світ досягнень. Моя перша книга з фантастичними наліпками. У саду. К. : Ранок, 2020. 40 с.

2. Піродді К. Монтессорі: світ досягнень. Моя перша книга з фантастичними наліпками. На фермі. К. : Кенгуру, 2020. 40 с.

3. Піродді К. Монтессорі: світ досягнень. Моя перша книга з фантастичними наліпками. У лісі. К. : Кенгуру, 2020. 40 с.

4. Сільві д'Есклеб. Монтессорі. 150 занять із малюком удома. 0–4 роки. Переклад : Абрамова Марія. К. : Book Chef, 2022. 192 с.

Інтернет-ресурси:

1. https://ircenter.gov.ua/static-pages/manuals_and_textbooks

2. <https://ispukr.org.ua/>

3. <https://mon.gov.ua/ua/tag/novij-osvitnij-prostir>

4. <https://www.youtube.com/watch?v=ic1KE0yESH0>

5. <https://zakon.rada.gov.ua/>

Неформальна освіта:

1. <https://ippo.com.ua>

2. <https://osvita.diia.gov.ua/>

3. <https://prometheus.org.ua/partnership/>

4. <https://vseosvita.ua/>

5. <https://vumonline.ua/>

6. <https://www.ed-era.com/>

Інтернаціоналізація:

1. Репозитарії, колекції наукових ресурсів: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/repository/>

2. Відкриті освітні ресурси: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/oer/>

3. Пошукові системи: <https://library.vnu.edu.ua/resource/oar/search-engines/>

4. Бази даних: <https://library.vnu.edu.ua/resource/prepaid-resources/databases/>